

TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUJEN AMMATTIHENKILÖSTÖN REKRYTOINTI- JA OSAAMISTARPEET LÄHIVUOSINA ETELÄ-SAVOSSA

SAATTEEKSI

Tämä selvitys on laadittu Etelä-Savon TE-toimiston ja Etelä-Savon ELY:n yhteistyönä. TE-toimiston asiantuntijat selvittivät työnhakijoina olevien lähihoitajien ja sairaanhoitajien tilannetta. Työnantajia haastattelivat alan tulevaisuudennäkymistä noin seuraavien viiden vuoden päähän Tarja Komulainen, Satu Korhonen, Claara Muhonen ja Sari Palosaari TE-toimistosta sekä Tiina Ikonen ja Anne Innanen ELYstä.

Varsinaisten haastattelutulosten lisäksi raporttiin on kokonaisvaltaisemman kuvan saamiseksi koottu taustatietoa mm. toimialan koosta ja merkityksestä sekä alan koulutuksen suorittaneiden määrästä viime vuosina Etelä-Savossa. Raportin on koonnut Merja Toijonen Etelä-Savon ELYssä.

Mikkelissä 2.5.2018

Tiivistelmä ja johtopäätöksiä

Terveys- ja sosiaalipalvelujen toimialalla työskenteli vuoden 2015 lopussa Etelä-Savossa noin 11 600 henkilöä. Noin 22 % kaikista Etelä-Savo työpaikoista on tällä toimialalla. Toimialan osuus kaikista työpaikoista on suurin Pieksämäen seutukunnassa, noin 25 % ja Pieksämäen kaupungissa peräti 29 %. Terveys- ja sosiaalipalvelujen ammattihenkilöstöä on vuoden 2014 tilastotietojen mukaan Etelä-Savossa vajaat 9 200 työntekijää.

Selvitimme OPH:n tuottamista tilastoista vuosina 2011 - 2015 Etelä-Savossa tutkinnon suorittaneiden yhteensä yli 1 200 lähihoitajan työllistymistä Etelä-Savoon.

	Valmistuneet yht.	Etelä-Savossa työssä v. 2015	
Etelä-Savon ammattiopisto	527	459	87 %
Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto	397	318	80 %

Seurakuntaopistosta Pieksämäeltä valmistui vuosina 2011 - 2015 yhteensä 363 lähihoitajaa. OPH:n sijoittumistilastosta ei valitettavasti saa Seurakuntaopiston osalta tietoja tutkinnonsuorittamispaikkakunnittain.

Vuosina 2011 - 2015 Etelä-Savon oppilaitoksissa sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneita oli runsaat 700.

	Valmistuneet yht.	Etelä-Savossa työssä v. 2015	
Mikkelin ammattikorkeakoulu	521	254	49 %
Diakonia-ammattikorkeakoulu	194	57	30 % (Pieksämäellä valmistuneista)

Lähihoitajakoulutuksen aloittajamääriä Etelä-Savon oppilaitoksissa on kasvatettu yli 400:aan vuodessa. Sairaanhoitaja (AMK)-koulutuksen Etelä-Savossa aloittaneita on ollut viime vuosina runsaat 200/vuosi, lisäksi on muutamia kymmeniä sairaanhoitajan ylemmän AMK-koulutuksen aloittaneita vuodessa.

Etelä-Savon TE-toimiston ja ELY-keskuksen asiantuntijat haastattelivat vuodenvaihteen 2017/2018 tienoilla yhteensä 60 terveys- ja sosiaalipalvelujen työnantajien edustajaa. Selvitys kattoi yli 100 toimipaikkaa ja noin 80 % näissä tehtävissä työllistyvistä henkilöstömäärästä. Työnantajat ennakoivat **lähihoitajien rekrytointeja** tulevan viiden vuoden aikana yhteensä **264** (koko alalle yleistettynä noin 320) ja **sairaanhoitajien rekrytointeja 135** (koko alalle yleistettynä runsaat 150). Näiden arvioiden perusteella koulutustuotos riittäisi maakunnan tarpeisiin, kunhan suuntautumisalajat ja asuinpaikat osuisivat yksin tarjolla olevien työpaikkojen kanssa.

Alalla työskentelevien ikärakenteeseen ja sen perusteella ennakoitavaan eläkepoistumaan peilattuna haastatteluissa saadut **arviot rekrytoitavien määrästä vaikuttavat varsin varovaisilta ja alan työvoiman kysyntä- ja tarjontatilanne tulee olemaan huomattavasti haastavampi**. Samaan johtopäätökseen tullaan, kun tarkastellaan työnvälitykseen ilmoitettujen työpaikkojen määrää. Vuoden 2017 aikana Etelä-Savon TE-toimiston kautta haettiin 705 lähihoitajaa ja 354 sairaanhoitajaa, molempien määrä kaksinkertaistui edellisvuodesta. Näistä työpaikoista osa on määräaikaista, mutta myös vakituisten, yli 12 kk kestävien sairaanhoitajan työpaikkojen määrä nelinkertaistui työnvälityksessä edellisvuoteen verrattuna (185:een) ja vakituisten lähihoitajan työpaikkojen määrä kaksinkertaistui (336:een).

Näiden lukujen perusteella tarvitaan Etelä-Savon suuntaan liikkuvuutta edistäviä kampanjoita, vähintään nykyisen tasoisia opiskelijamääriä ja kannusteita siihen, että täällä opiskelevat jäisivät Etelä-Savoon töihin.

Työnantajahaastatteluissa tuli vahva viesti siitä, että opiskelijavalinnoissa pitää käyttää soveltuvuustestejä.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä ja johtopäätöksiä	3
1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstömäärä Etelä-Savossa.....	5
2. Etelä-Savon oppilaitoksista valmistuneet lähihoitajat ja sairaanhoitajat	7
3. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työvoima- ja osaamistarpeiden selvitys	10
3.1. Työnantajahaastattelujen raportointi	11
3.2. Terveiset viranomaisille ja koulutusorganisaatioille ym.....	13
3.3. Osaamisen kehittäminen terveys- ja sosiaalipalvelujen alalla	14
Liite 1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen toimipaikat Etelä-Savossa v. 2017 (Tilstokeskus, toimipaikkatilasto, Etelä-Savon maakuntaliitto).....	17

1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstömäärä Etelä-Savossa

Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen toimialalla työskenteli vuoden 2015 lopussa Etelä-Savossa yhteensä vähän yli 11 600 työntekijää. Näistä ja terveys- ja sosiaalipalvelujen ammattihenkilöstöä oli noin 9 200. Etelä-Savossa esim. ruokahuolto ja tekniset tukipalvelut on tähän asti paljolti toteutettu toimialalla "isäntäorganisaatioissa", mikä selittää muun kuin terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstön melko ison osuuden (noin 2 500 henkilöä eli noin 20 % alan koko työvoimasta).

Taulu 1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen toimialan työpaikat Etelä-Savossa v. 2014 - 2015 (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto)

	Kaikki toimialat yht.	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	86 Terveyspalvelut	87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	88 Sosiaalihuollon avopalvelut
2014					
Mikkelin seutukunta	28 430	5 669	2 761	1 419	1 489
Pieksämäen seutukunta	10 702	2 464	565	1 283	616
Savonlinnan seutukunta	16 583	3 687	1 773	869	1 045
Etelä-Savo yht.	55 715	11 820	5 099	3 571	3 150
2015					
Mikkelin seutukunta	27 609	5 625	2 748	1 381	1 496
Pieksämäen seutukunta	10 332	2 570	524	1 437	609
Savonlinnan seutukunta	15 938	3 441	1 809	853	779
Etelä-Savo yht.	53 879	11 636	5 081	3 671	2 884
muutos v:sta 2014 vuoteen 2015					
Mikkelin seutukunta	-821	-44	-13	-38	7
Pieksämäen seutukunta	-370	106	-41	154	-7
Savonlinnan seutukunta	-645	-246	36	-16	-266
muutos, E-Savo	-1 836	-184	-18	100	-266
Osuus kaikista työpaikoista v. 2015, %					
Mikkelin seutukunta		20,4	10,0	5,0	5,4
Pieksämäen seutukunta		24,9	5,1	13,9	5,9
Savonlinnan seutukunta		21,6	11,4	5,4	4,9
Etelä-Savo yht.		21,6	9,4	6,8	5,4

Terveys- ja sosiaalipalvelujen kokonaishenkilöstömäärä Etelä-Savossa on viimeisen 10 vuoden ajan pysynyt 11 200:n ja 12 000:n välillä. Vuodesta 2014 vuoteen 2015 määrä laski Mikkelin ja Savonlinnan seutukunnissa yhteensä parilla sadalla, Pieksämäen seutukunnassa alan toimipaikkarakenne on kuitenkin erilainen ja työpaikkamäärä lisääntyi noin sadalla.

Taulu 2. Terveys- ja sosiaalipalvelujen ammattihenkilöstön määrän kehitys v. 2010 - 2014

	Etelä-Savo yht.			muutos, lkm v. 2010 - 2014	muutos, %	Seutukunnat		
	v. 2010	v. 2012	v. 2014			Mikkelin seutukunta	Pieksämäen seutukunta	Savonlinnan seutukunta
221 Lääkärit	340	324	356	16	4,7	223	30	103
222 Hoitotyön erityisasiantuntijat	157	147	132	-25	-15,9	59	21	52
226 Muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat	178	175	191	13	7,3	89	45	57
321 Terveydenhuollon tekniset asiantuntijat	352	333	343	-9	-2,6	176	56	111
322 Sairaanhoidajat, kätilöt ym.	1 991	2 071	2 097	106	5,3	1 104	353	640
325 Muut terveydenhuollon asiantuntijat	578	601	575	-3	-0,5	251	87	237
531 Lastenhoitajat ja koulunkäyntiavustajat	1 366	1 394	1 293	-73	-5,3	606	260	427
532 Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	4 209	4 235	4 096	-113	-2,7	1 750	1 046	1 300
Terveys- ja sosiaalipalv. ammattihenkilöstö yht.	9 249	9 343	9 158	-91	-18,3	4 294	1 917	2 947
Lähde: Tilastokeskus, väestö- ja elinotilastot								

Terveys- ja sosiaalipalvelujen isoimmat ammattiryhmät ovat sairaanhoitajat ja lähihoitajat. Ne kattavat yhdessä noin kaksi kolmasosaa alan ammattihenkilöstön määrästä. Etelä-Savossa työssä olevien sairaanhoitajien määrä on lisääntynyt v. 2010 - 2014 yli 100:lla ja lähihoitajien määrä vähentynyt saman verran. On ennakoitavaa, että alan ammattirakenne väestön ikääntyessä lähihoitajavaltaistuu entisestään, kun painopiste palveluissa siirtyy yhä enemmän sosiaalipalveluihin.

Taulu 3. Etelä-Savon terveys- ja sosiaalipalvelujen toimialan henkilöstön koulutusrakenne v. 2015

	Yhteensä	Terveys- ja sosiaali- alan koulutus	terveys- ja sos-alan koulutuksen saaneiden %-osuus	Kaupallinen ja yhteiskunta- tieteellinen koulutus	Tekniikan koulutus	Palvelualojen koulutus
Yhteensä	11 631	7 982	68,6	856	402	1 085
3-8 Vähintään toisen asteen koulutus	11 178	7 982	71,4	856	402	1 085
3-4 Toisen asteen ammatillinen koulutus	5 806	3 969	68,4	222	309	978
5-8 Korkea-asteen koulutus	5 372	4 013	74,7	634	93	107
5 Alin korkea-aste	2 280	1 652	72,5	378	50	75
6 Alempi korkeakouluaste	2 236	1 788	80,0	96	33	28
7 Ylempi korkeakouluaste	803	540	67,2	146	10	4
8 Tutkijakoulutusaste	53	33	62,3	14	0	0

Lähes 70 %:lla koko toimialalla työskentelevistä on terveys- ja sosiaalialan koulutus. Osuus on hieman koko maan vastaavaa osuutta suurempi; (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto 2014). Hallinnollisen, teknisen ja palvelutyön osuus terveys- ja sosiaalialalla työskentelevistä on myös merkittävä.

Noin puolella terveys- ja sosiaalialan koulutuksen saaneesta henkilöstöstä on toisen asteen ammatillinen koulutus ja toisella puolella on korkea-asteen koulutus. Koko toimialan hallintotyössä korkeasti koulutettujen osuus on korkeampi, 74 %.

2. Etelä-Savon oppilaitoksista valmistuneet lähihoitajat ja sairaanhoitajat

(Lähde: OPH, Vipunen-tilastokanta; Tilastokeskus)

Taulukossa on koulutuksesta valmistuneiden lähihoitajien määrä vuosilta 2013 - 2016 sekä valmistuneiden sairaanhoitajien määrä vuosilta 2013 - 2016. Kaikilta näiltä vuosilta ei ole seurantatietoa saatavissa, mutta karkein luvuin puolet sairaanhoitajista on työllistynyt muualle kuin Etelä-Savoon ja lähihoitajista viidesosa.

Taulu 4. Etelä-Savossa valmistuneet lähihoitajat oppilaitoksittain ja sukupuolen mukaan

Lähihoitajat		2013	2014	2015	2016
Etelä-Savon ammattiopisto		133	163	140	205
Savonlinnan ammattiopisto		76	97	72	98
Seurakuntaopisto		38	36	41	33
yht.		258	296	253	336
		2013	2014	2015	2016
Lähihoitajat	miehet	52	46	48	62
	naiset	206	250	205	274
	yht.	258	296	253	336
	miehet, %	20,2	15,5	19,0	18,5

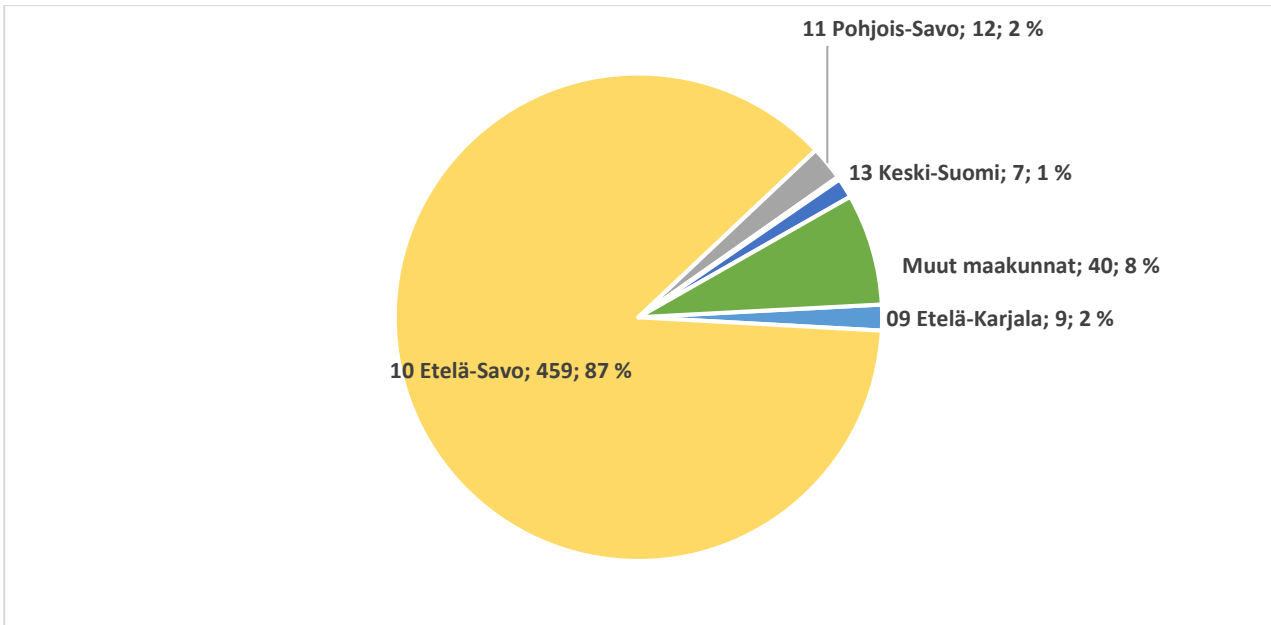
Viime vuosina koulutuksesta valmistuneista vähän vuosittain vaihdellen 15 - 20 % on ollut miehiä. Alalle toivottiin näissäkin haastatteluissa lisää miehiä, erityisesti päihde- ja mielenterveystyöhön.

Taulu 5. Etelä-Savossa valmistuneet sairaanhoitajat oppilaitoksittain ja sukupuolen mukaan

Sairanhoitajat		2013	2014	2015	2016	2017
Diakonia-amk		23	30	47	39	29
Mikkelin/Kaakkois-Suomen amk		110	147	110	134	122
yht.		133	177	157	173	151
		2013	2014	2015	2016	2017
Sairanhoitajat	miehet	15	36	32	38	38
	naiset	118	141	125	135	113
	yht.	133	177	157	173	151
	miehet, %	11,3	20,3	20,4	22,0	25,2

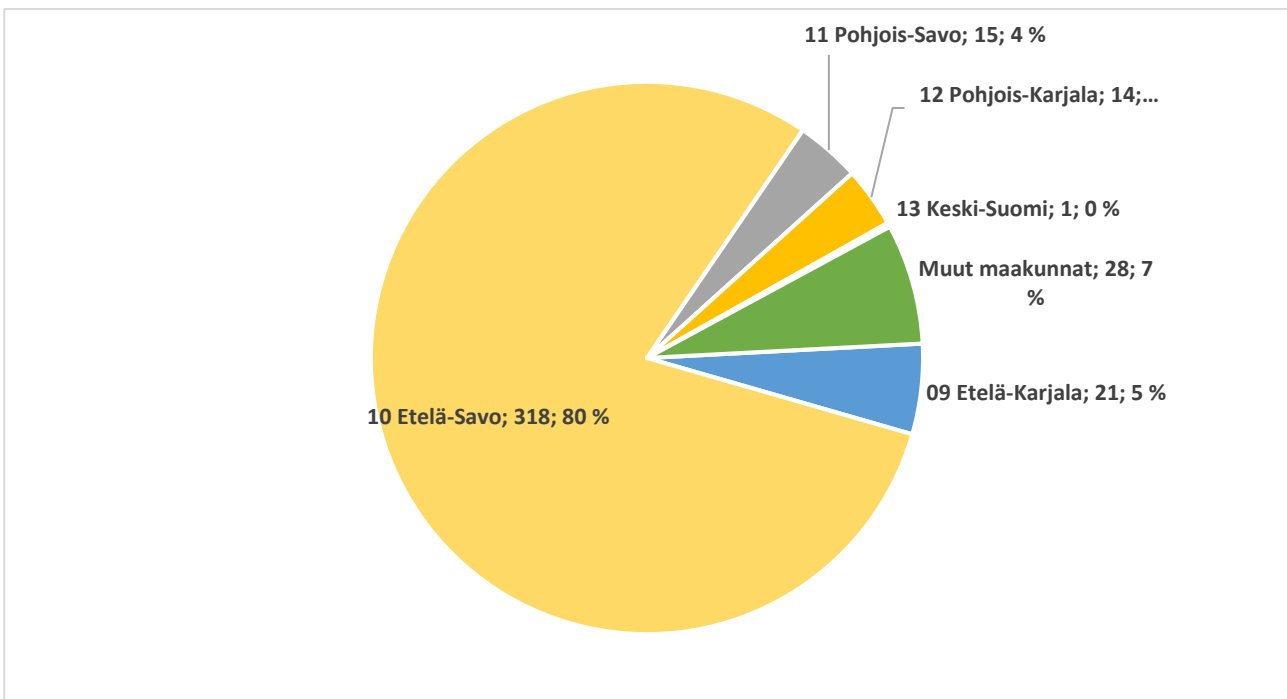
Etelä-Savossa valmistuneista sairaanhoitajista on viime vuosina ollut noin 20-25 % miehiä.

Etelä-Savon ammattiopistosta v. 2011 - 2015 valmistuneiden lähihoitajien työssäkäyntimaakunta v. 2015

Etelä-Savon ammattiopistosta valmistuneista 527 lähihoitajasta 87 % on työllistynyt Etelä-Savossa ja lisäksi 5 % naapurimaakunnissa.

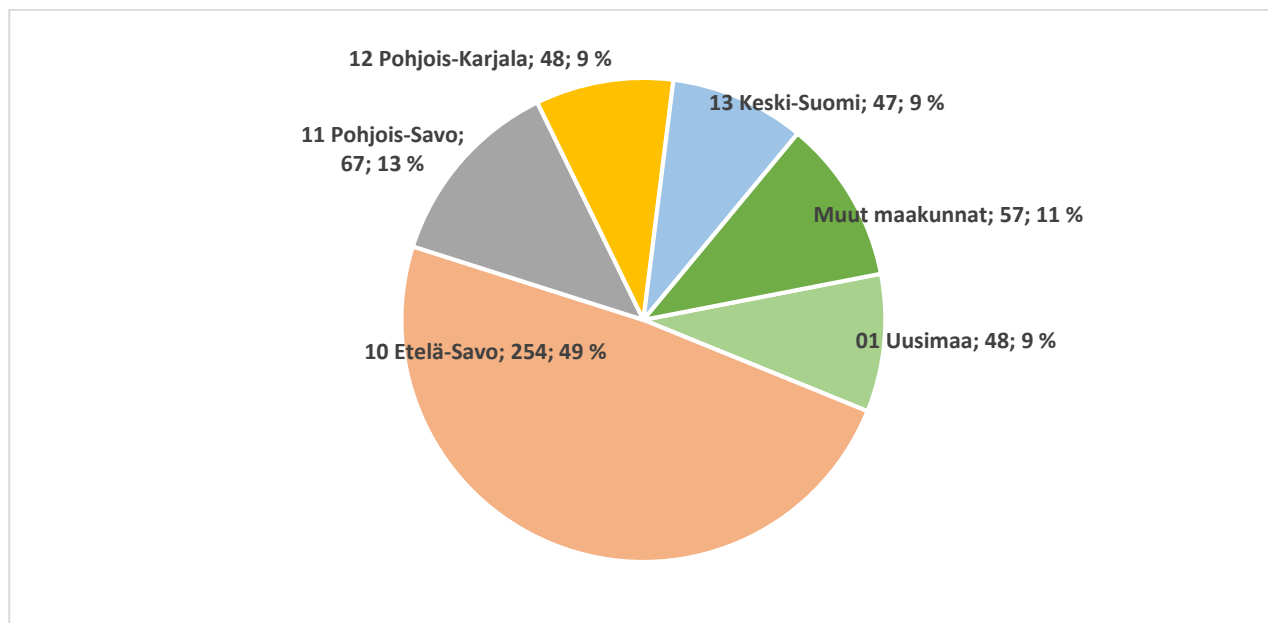
Savonlinnan ammatti- ja aikuisopistosta v. 2011 - 2015 valmistuneiden lähihoitajien työssäkäyntimaakunta v. 2015

Savonlinnan ammatti- ja aikuisopistosta valmistuneista 397 lähihoitajasta 80 % on jäänyt Etelä-Savoon töihin. On otettava huomioon, että Itä-Savon koulutuskuntayhtymän alueeseen kuuluu myös Parikkala ja Kitee, joten maakunnan rajan yli liikutaan luontaisesti enemmän sekä koulutukseen että sieltä pois.

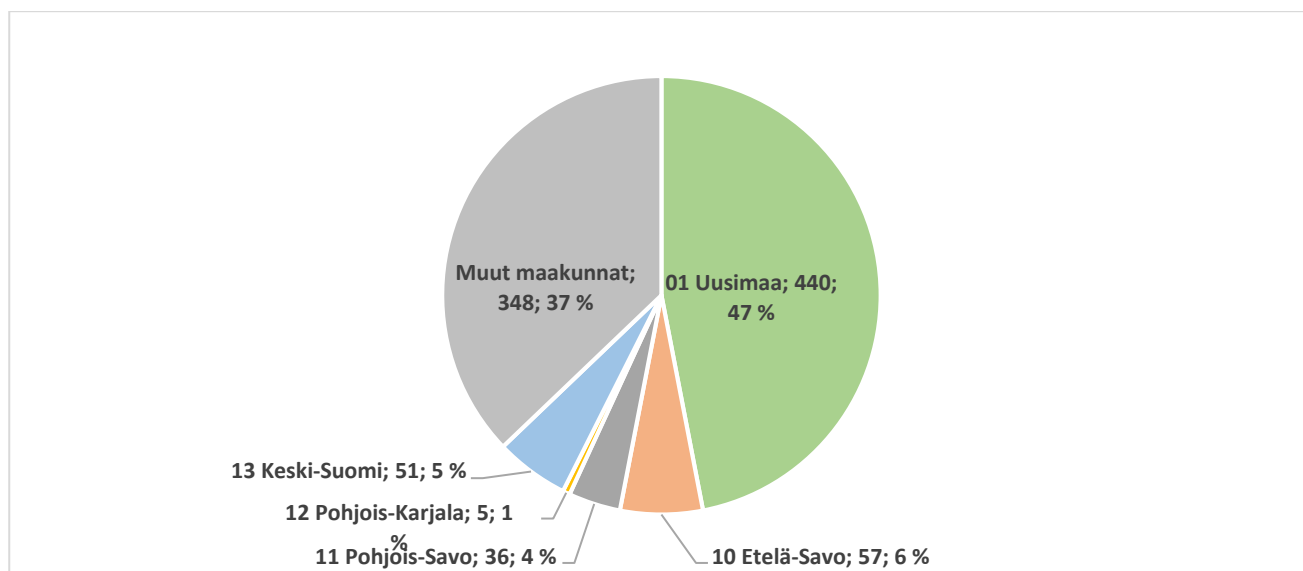
Seurakuntaopistosta valmistuneiden lähihoitajien osalta tieto valmistuneiden työllistymismaakunnista ei ole saatavissa OPH:n tilastoista.

Mikkelin ammattikorkeakoulusta v. 2011 - 2015 valmistuneiden sairaanhoitajien työssäkäyntimaakunta v. 2015

Mikkelin ammattikorkeakoulusta v. 2011 - 2015 valmistuneista 521 sairaanhoitajasta Etelä-Savoon on jäänyt töihin 254 sairaanhoitajaa eli 49 % valmistuneista. Noin 80 % on jäänyt Etelä-Savon tai naapurimaakuntien työmarkkinoille.

Diakonia-ammattikorkeakoulun eri yksiköissä v. 2011 -2015 valmistuneiden sairaanhoitajien työssäkäyntimaakunta v. 2015

Diakonia-ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksikössä tutkintoja suoritettiin tänä aikana yhteensä 194, näistä Etelä-Savoon jäi töihin 57 eli vajaa 30 % Pieksämäellä koulutuksen saaneista.

Näiden tilastojen perusteella Etelä-Savossa v. 2011- 2015 koulutuksen suorittaneista Etelä-Savon työmarkkinoille jäi yhteensä runsaat 300 sairaanhoitajaa

3. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työvoima- ja osaamistarpeiden selvitys

Etelä-Savon TE-toimisto käynnisti syksyllä 2017 selvityksen, jonka tavoitteena on ollut kartoittaa terveys- ja sosiaalipalvelujen ammateissa toimivien työntekijöiden määrällistä ja laadullista riittävyttä alan työvoimatarpeisiin Etelä-Savossa. Työnantajahaastatteluin selvitettiin työvoimatarvetta myös noin 5 vuoden päähän.

Haastateltuja työnantajien edustajia oli yhteensä 60, mutta toimipaikkoja selvityksen kohteena oli yhteensä toistasataa, sillä pelkästään Vaalijalan vastaus sisälsi 15 toimipaikkaa, ESSOTEn vastaus 13 toimipaikkaa, ja Sosterin vastaus 10 toimipaikkaa. Henkilöllinen kohderyhmä oli lähes 80 % terveys- ja sosiaalialan ammattihenkilöstöstä.

Syksyn kuluessa toteutettiin TE-toimistossa terveys- ja sosiaalipalvelujen ammattihenkilöstön, erityisesti lähihoitaja- ja sairaanhoitajatyöntekijöiden tilanneselvitys, jonka keskeisenä tehtävänä oli selvittää lähihoitajien ja sairaanhoitajien saatavuutta ja kohtaantoa Etelä-Savon työmarkkinoilla. Selvitetiin asiakaskohtaisesti valmiuksia työhön ja työllistymisen esteitä. Selvittelyissä todettiin, että on iso määrä työnhakijoita, jotka eivät terveydellisten syiden takia ole työhön kykeneviä. Vanhus- ja vammaistyön työtehtäviä pidetään raskaina. Lastenhoitotyöntekijöistä sen sijaan ei ole millään Etelä-Savon seutukunnalla niukkuutta. Myöskään kolmivuorotyö ei kaikkia alan työnhakijoita houkuttele, päivätyöntekijöitä löytyy kyllä. Kulkemisvaikeudet ovat myös haaste: tarvittaisiin omaa autoa, kun julkinen liikenne ei palvele tyydyttävästi ainakaan kolmivuorotyötä tekeviä.

Eryteisesti Pieksämäen kaupungissa tämän alan työvoiman saanti on haasteellista: jatkuvasti on tarjolla työtä lähihoitajille ja sairaanhoitajille, niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla. Eryteisesti sosiaalipalvelualalle on tullut viime vuosina lisää uusia toimipaikkoja ja työpaikkoja. Toimialalta eläköityy paljon työntekijöitä ja työvoiman saatavuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota mm. alueellista liikkuvuutta korostaen. Yksi ongelma perheiden näkökulmasta pienillä työmarkkinoilla on se, että vaikka kiinnostuneita ja soveltuvia työntekijöitä olisikin, puolisolle ei aina löydy sopivaa työpaikkaa.

Selvityksessä ilmeni, että työvoimareservit TE-toimiston asiakkaisissa tällä alalla ovat niukat. Koulutuksesta valmistuvilla nuorilla ja aikuisilla onkin keskeisin rooli alan ammattihenkilöstöä rekrytoitaessa. Lähihoitajien ja sairaanhoitajien työttömyysasteet Etelä-Savossa ovat varsin pieniä verrattuna mihin tahansa ammattiin. Iso osa esimerkiksi vuonna 2017 Etelä-Savossa koulutuksen päättäneistä lähihoitajista on työllistynyt alan tehtäviin suoraan asioimatta lainkaan TE-toimistossa.

3.1. Työnantajahaastattelujen raportointi

Taulu 6. Haastateltujen työnantajien edustajien arvio tulevaisuudennäkymistä

	epävarma	sopeutuva	valoisa	Kaikki yhteensä
julkinen sektori	2	4		6
säätiö		6	1	7
yhdistys	3	6	2	11
yritys	11	10	15	36
Kaikki yhteensä	16	26	18	60

Monet toimijat totesivat, että asiakkaita ainakin Etelä-Savossa riittää. Luokittelu on tehty vastausten kokonaisarvioinnilla.

Taulu 7. Haastateltujen toimipaikkojen työntekijämäärä

	vakinaiset	määräaikaiset	yhteensä
julkinen	4 952	946	5 898
yhdistys	327	56	383
yritys	930	121	1 051
Kaikki yhteensä	6 209	1 123	7 332

Haastattelujen kattavuus työntekijämäärän suhteen on varsin hyvä, sillä haastattelujen kohteena olleissa toimipaikoissa työskenteli noin 80 % alan työllisestä ammattihenkilöstöstä, kun verrataan vuoden 2014 lopun henkilöstöluokuihin. Julkisen ja yksityisen sektorin toimijoita on haastateltavina ollut jokseenkin suhteellisen työvoimaosuutensa verran, mutta pienten yritysten osuus haastatelluista toimipaikoista on pieni.

Taulu 8. Oletteko palkanneet vakinaista sijaistyövoimaa toimipaikkoihinne?

	Ei	Kyllä	ei vast.	Yht.
julkinen sektori		6		6
säätiö	5	2		7
yhdistys	4	6	1	11
yritys	20	15	1	36
Yhteensä	29	29	2	60

Noin puolet haastatelluista työnantajista on pyrkinyt varmistaman työvoiman riittävyyttä erilaisissa poikkeustilanteissa palkkaamalla vakinaista sijaistyövoimaa. Näin on paitsi varmistettu työvoiman riittävyys, myös säästetty perehdyttämiskustannuksia.

Taulu 9. Ennakoidut SOTEn ammattihenkilöstön rekrytoinnit Etelä-Savossa v. 2018 - 2022

	2018-2019	2020-2022	yht.
Lähihoitajat	94	170	264
Sairaanhoitajat	38	97	135
Sos.alan hoitaja	13	10	23
Hoiva-avustaja	4	3	7
Fysioterapeutti	9	10	19
Lääkäri	30	23	53
Muut sote-ammattit *)	74	15	89
Yht.	265	325	590

*) Muut ammatit, mm: hammashoitaja, laboratoriohoitaja, röntgenhoitaja, terveydenhoitaja, mielen terveyshoitaja, sosiaaliohjaaja, sosiaalityöntekijä, psykoterapeutti, toimintaterapeutti, psykologi, kättilö, lääkintävahtimestari

Ennakoitujen rekrytointien määrä on linjassa ammattiryhmien nykyiseen kokoon. Arvio on kuitenkin varsin varovainen siihen nähden, että alan ammattityövoimasta voidaan ikätilaston tietojen valossa ennakoida pelkän eläköitymisen takia poistuneen/poistuvan vuosien 2012 - 2022 välillä lähes 2 000 työntekijää. Varovastikin arvioiden uuden työvoiman tarve tulee siis olemaan noin kaksinkertainen.

Taulu 10. Ennakoidut rekrytoinnit työnantajasektoreittain vuoteen 2022 mennessä

	julkinen 2019- 2020	julkinen 2020- 2022	julkinen yht.	yksityinen 2018- 2019	yksityinen 2020- 2022	yksit yht.	yht 2018- 2019	yht. 2020- 2022	kaikki yht.
Lähihoitajat	53	138	191	41	32	73	94	170	264
Sairaanhoitajat	34	94	128	4	3	7	38	97	135
Sos.alan hoitaja	9	10	19	4	0	4	13	10	23
Hoiva-avustaja	3	3	6	1	0	1	4	3	7
fysioterapeutti	7	6	13	2	4	6	9	10	19
Lääkäri	25	17	42	5	6	11	30	23	53
Muut sote- ammattit (*)	64	12	76	10	3	13	74	15	89
Yhteensä	195	280	475	67	48	115	265	325	590

*) Muut ammatit, mm: hammashoitaja, laboratoriohoitaja, röntgenhoitaja, terveydenhoitaja, mielen terveyshoitaja, sosiaaliohjaaja, sosiaalityöntekijä, psykoterapeutti, toimintaterapeutti, psykologi, kättilö, lääkintävahtimestari

Tulevien rekrytointien määrää arvioitaessa on korostettava sitä, että vaihtuvuudesta johtuvien työvoimatarpeiden ennakointi on merkittävästi vaikeampaa kuin eläköityvän henkilöstön korvaamiseen liittyvien rekrytointitarpeiden ennakointi. Terveys- ja erityisesti sosiaalipalvelujen tehtävissä nyt toimivan henkilöstön ikärakenne edellyttää palvelujen säilyttämiseksi mittavan määrän rekrytointeja, ihan riippumatta siitä, millaiseksi palveluverkko muodostuu tai kuka palvelut tuottaa. Myös vanhusväestön pitkäikäistymisen voi ennakoida tuovan painetta alan työvoiman kasvuun. Toimintakykyä säilyttävät toimet ovat tässä avainasemassa, jotta intensiivistä hoivaa edellyttävä vaihe ei ainakaan pitenisä.

Taulu 11. Onko toimipaikkaanne palkattu ulkomaalaisia?

	Ei	Kyllä	ei vastausta	Kaikki yht.
julkinen sektori		6		6
yhdistys	4	6	1	11
yritys	25	17	1	43
Kaikki yhteensä	29	29	2	60

Puoleen toimipaikoista on palkattu ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä. Osa totesi, että voitaisiin palkata, mutta ei ole ollut ulkomaalaisia hakijoitakaan. Osa ulkomaalaisia palkanneista ei ole kuitenkaan vastannut kysymykseen 12 lainkaan, mikä selittää ristiriidan luvuissa.

Taulu 12. Suhtautuminen ulkomaalaisten palkkaamiseen

	on palkattu	voitaisiin palkata	ei ole ollut hakijoita	ei ole palkattu, kieliongelmat	ei kannanottoa	Yht.
julkinen sektori	4	1			1	6
yhdistys	3	1	2		5	11
yritys	7	3	8	3	22	43
Kaikki yhteensä	14	5	10	3	28	60

3.2. Terveiset viranomaisille ja koulutusorganisaatioille ym.

	seutukunta		
	Mikkeli	Pmäki	Slinna
Kilpailu lisääntyy.	MI		
Koulutus tapahtuu työpaikoilla, mistä resurssia?		PI	
Miehiä tarvitaan lisää päihde- ja mielenterveystyöhön.	MI		
Mikkelissä on säilytettävä lähihoitaja- ja sairaanhoitajakoulutus.	MI		
Nuorilla ei ole läheskään aina riittäviä valmiuksia monimuotokoulutukseen.		PI	
Peruspalvelut on tuotettava paikallisesti.	MI		
Diakin opiskelijat ovat monimuoto-opiskelijoita, jotka eivät siten kiinnity paikkakuntaan. Miten riittää osaajia omalla paikkakunnalla?		PI	
Pienet paikalliset toimijat on otettava mukaan sote-suunnitteluun.	MI		
Puheterapeutteja ja psykologeja on koulutettava enemmän.		PI	
Sote mietityttää - kuka hankkii palvelut?			SA
Työkokeilijoita ja työharjoittelijoita otetaan, jotta saadaan selville kiinnostus alalle.	MI	PI	
Verkostoitumiseen on tarvetta pienillä paikallisilla toimijoilla.	MI		
Vertaisryhmät ovat tärkeitä.	MI		

3.3. Osaamisen kehittäminen terveys- ja sosiaalipalvelujen alalla

	mainintojen lkm
Soveltuvuustestit on oltava	7
- työkokeilua käytettävä alalle aikoville	2
yleiset taidot ja osaamisen sisällöt	
oma-aloitteisuus, joustavuus, monitaitoisuus	1
motivaatio ja asenne	1
työelämän pelisäännöt	1
vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot	1
digitaalisuuden hyödyntäminen	3
uusien teknologioiden hyväksikäyttö	1
koulutukseen tulevaisuusorientaatiota alan ja ammattien kehityksestä	1
laatu	1
omavalvonta	1
alan lainsäädännön koulutus	1
pienten yksiköiden moniosaajuuden tarve huomioon koulutuksessa	2
mestari-kisälli -mallin hyödyntäminen	1
vapaaehtoistyöntekijöille koulutusta	1
käytännön täydennyskoulutuksia lähelle, myös pienille paikkakunnille	3
eri ammattiryhmille omia suunnattuja koulutuksia	1

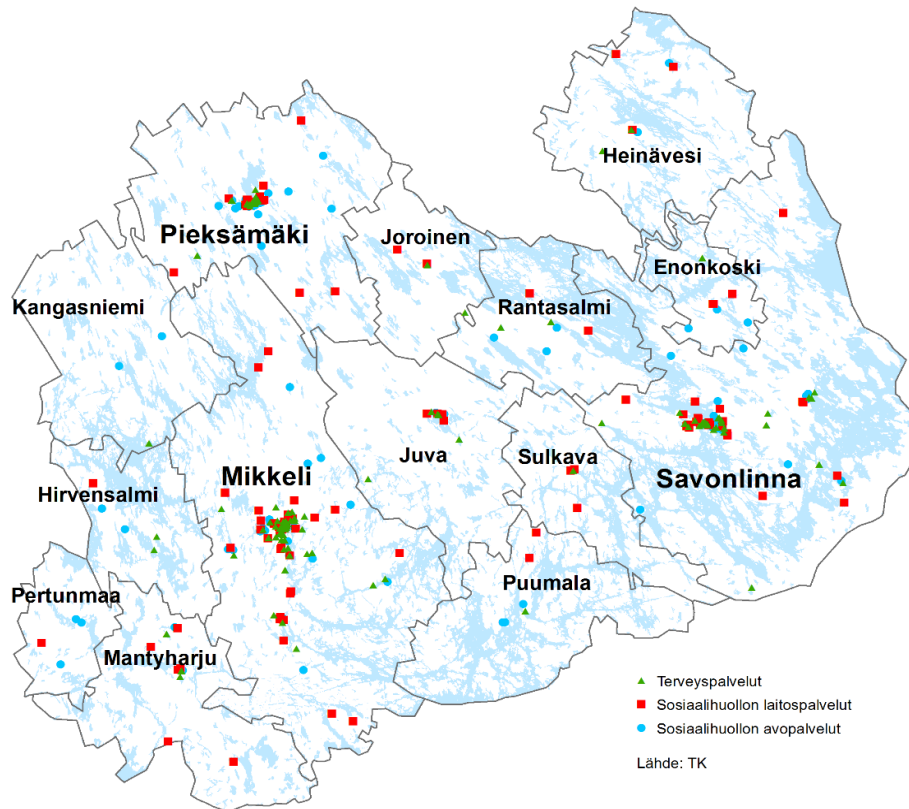
Yksityisten palveluntuottajien vahvempi tulo markkinoille aiheuttaa palvelujen järjestäjälle uudenlaisia osaamistarpeita.

...osaamisen kehittämistarpeet; ammatilliset sisällöt	mainintojen lkm
lääkehoidon osaaminen	10
ikäntyvät asiakkaat vammaistyössä	2
kehitysvammatyön täydennyskoulutus	1
muistisairausosaaminen	1
neurologinen osaaminen	1
perhekoulutus, perhekuntoutus	2
lastensuojeluosaaminen	2
psykiatrinen osaaminen	3
saattohoitokoulutus	2
traumaosaaminen	1
päihdeosaaminen	1
laboratoriotyöntekijöiden huumeopiskelut	1
opetusta perushoitotyöhön, mm. ergonomia nostoissa ja kääntelyissä	1
vanhustyön osaaminen	1
oppisopimus hoiva-avustajasta lähihoitajaksi	1
oppisopimus mielenterveystyöhön	
oppisopimusta omalle henkilöstölle, tavoitteena lähihoitajan koulutus	2
mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala lähihoitajille	3
aggressiivisen asiakkaan kohtaaminen	1
haasteellisen asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen	2
eläinavusteisuus hoivapalvelussa, osaksi lähihoitajan koulutusta	1
yhteisöpedagogeille myös lastensuojelun ja perhetyön sisältöjä	1
Tunteva hoitaja -koulutus	1
vammaisen asiakkaan itsemääräämisoikeus	1
lääkeosaaminen verkossa ja hygieniapassi	1

Koulutustarvemaininnat seutukunnittain

	Mikkeli	Pmäki	Slinna
aggressiivisen asiakkaan kohtaaminen			SA
digitaalisuuden hyödyntäminen	MI		SA
eläinavusteisuus osaksi lähihoitajan koulutusta		PI	
eri ammattiryhmille omia suunnattuja koulutuksia	MI		
haasteellisen asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen	MI	PI	
ikäntyminen vammaistyössä	MI		SA
joustavuus	MI		
kehitysvammatyön täydennyskoulutus		PI	
kommunikaatio-ohjauskoulutusta tarvittaisiin			SA
käytännön täydennyskoulutuksia lähelle, myös pienille paikkakunnille			SA
laatu	MI		
laboratoriotyöntekijöiden huume-koulutukset	MI		
lakikoulutus		PI	
lastensuojeluosaaminen	MI	PI	
hygieniapassi	MI		
lääkehoidon osaaminen, myös verkkokoulutuksena	MI	PI	SA
mestari-kisälli -malli	MI		
mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala lähihoitajille	MI		SA
moniammatillisuus huomioitava koulutuksessa		PI	SA
motivaatio alan töihin ratkaisee		PI	
muistisairausosaaminen			SA
neurologinen osaaminen	MI		
oma-aloitteisuus			SA
omavalvonta	MI		
opetusta perushoitotyöhön, esim. ergonomia nostoissa ja kääntelyissä		PI	
oppisopimus hoiva-avustajasta lähihoitajaksi	MI		
oppisopimus mielenterveystyöhön	MI		
oppisopimuksia omalle henkilöstölle, tavoitteena lähihoitajan koulutus	MI	PI	SA
perhekoulutus, perhekuntoutus	MI		SA
psykiatrinen osaaminen	MI	PI	
päihdeosaaminen	MI		
saattohoitokoulutus			SA
soveltuvuustestit tarvitaan		PI	SA
traumaosaaminen	MI		
tulevaisuusorientaatiota alan ja ammattien kehityksestä myös koulutukseen	MI		
tunteva hoitaja -koulutus			SA
työelämän pelisäännöt		PI	
työkokeilua käytettävä alalle aikoville		PI	
työntekijän asenne oltava kohdallaan		PI	
uusien teknologioiden hyväksikäyttö		PI	
vammaisen asiakkaan itsmääräämisoikeus			SA
vanhustyön osaaminen	MI		
vapaaehtoistyöntekijöille koulutusta			SA
vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot	MI		
yhteisöpedagogeille myös lastensuojelun ja perhetyön sisältöjä vahvemmin		PI	

Liite 1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen toimipaikat Etelä-Savossa v. 2017 (Tilastokeskus, toimipaikkatilasto, Etelä-Savon maakuntaliitto)

Kunta	86 Terveyspalvelut	87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	88 Sosiaalihuollon avopalvelut	Palvelut yhteensä	1000 asukasta kohden
Enonkoski	1	3	4	8	5,4
Heinävesi	2	3	2	7	2
Hirvensalmi	2	1	2	5	2,2
Joroinen	2	2	0	4	0,8
Juva	5	4	4	13	2
Kangasniemi	2	3	4	9	1,6
Mikkeli	80	44	60	184	3,4
Mäntyharju	5	6	2	13	2,1
Pertunmaa	0	1	3	4	2,2
Pieksämäki	25	19	27	71	3,8
Puumala	2	2	3	7	3,1
Rantasalmi	2	2	3	7	1,9
Savonlinna	55	26	34	115	3,2
Sulkava	1	3	0	4	1,5
Etelä-Savo yhteensä	184	119	148	451	3